



Irena Končan,
OŠ Matije Valjavca
Preddvor, POŠ Jezersko

Medeni jezerski grb

IZVLEČEK: Občina Jezersko se nahaja v zavetju Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank ter zajema naselji Zg. in Sp. Jezersko. Znana je po Planšarskem jezeru, lepotah gora, turizmu, Ovčarskem balu, jezersko-solčavski ovci in še marsičem. Učenci Podružnične šole Jezersko so izdelali turistični spominek kraja – medeni grb Občine Jezersko. Pri tem so sodelovali starši, učitelji, podjetje za 3D tisk, Turistično informacijski center Jezersko (TIC) in drugi. Izdelke so ponudili na prireditvi Ovčarski bal, v TIC-u Jezersko, na Občini Jezersko in na šolski tržnici. Poleg turistične vrednosti so medeni jezerski grbi tudi lični in okusni. Prispevki zanje so bili namenjeni šolskemu skladu. V pripravi je že tudi model medenjaka v obliki slovenskega grba.

Ključne besede: občina Jezersko, izdelek medeni grb, jezersko-solčavska ovca, podružnična šola, interesna dejavnost

Gingerbread Coat of Arms of Jezersko

Abstract: The Municipality of Jezersko is situated in the embrace of the Kamnik-Savinja Alps and the Karawanks, and encompasses the settlements of Zgornje Jezersko and Spodnje Jezersko. It is known for the Planšarsko jezero lake, the beautiful mountains, tourism, Ovčarski bal/Shepherds' Ball, the jezersko-solčavska ovca breed of sheep, and much more. Pupils of the Jezersko Branch School made a tourist souvenir of the area – a gingerbread coat of arms of the Municipality of Jezersko. They were assisted by their parents, teachers, a 3D printing company, the Jezersko Tourist Information Centre (TIC) and others. Their products were on sale at the Shepherds' Ball, at the Jezersko TIC, at the town hall, and at the school market. In addition to their touristic value, the Jezersko gingerbread coats of arms are also pretty and tasty. The proceeds were donated to the School Fund. A gingerbread model in the shape of the Slovenian coat of arms is being prepared.

Keywords: Municipality of Jezersko, gingerbread coat of arms product, jezersko-solčavska ovca breed of sheep, branch school, extracurricular activity



Povezanost šole in kraja

Osnovna šola Jezersko je podružnična šola Osnovne šole Matije Valjavca Preddivor. Šola leži v središču Zgornjega Jezerskega s prelepim pogledom na bližnje gore. Na podružnični šoli imamo 3 oddelke: kombinirani oddelek 1. in 2. razreda, kombinirani oddelek 3. in 4. razreda ter oddelek 5. razreda. V šolskem letu 2019/20 je bilo na šoli 31 učencev in 3 učiteljice razredničarke, učiteljici za angleški jezik in podaljšano bivanje ter kuharica s pomočnico in čistilka. Organizirano je bilo tudi podaljšano bivanje ter jutranje varstvo. Ob šoli imamo velik ograjen vrt, kjer ob lepem vremenu preživljamo glavni odmor. Imamo tudi telovadnico, s katero se ne more pohvaliti vsaka podružnična šola. V bližini je tudi športno igrišče. Na šoli je tudi vrtec Palček. Stavba ima svojo kuhinjo.

Med poletnimi počitnicami se učenci radi udeležujejo počitniških dejavnosti, ki jih organiziramo v sodelovanju z jezerskimi društvi. Tako se lahko udeležijo planinskega tabora, kolesarjenja, športnih iger, gasilskih iger, plezanja, iščejo skriti zaklad, se kopajo v termah in še kaj bi lahko našli. Učenci pod mentorstvom učiteljic nastopajo na prireditvah v kulturni dvorani Korotan (Božično-novoletna prireditev, prireditev ob materinskem dnevu, komemoracija ...). S krajem pa se povezujemo tudi preko različnih projektov (Letni delovni načrt šole 2019-20, b.d.).



Slika 1: Podružnična šola Jezersko.

Občina Jezersko

Občino Jezersko sestavljajo ledeniška kotlina, zgornja dolina reke Kokre ter okoliško gorovje. V kotlinici je nastalo naselje Zgornje Jezersko, v zgornji dolini Kokre pa Spodnje Jezersko. Po okoliških pobočjih so raztresene posamezne samotne kmetije.

Jezersko obkroža venec gora, Karavanke na severu ter na jugu najvišji vrhovi Kamniško-Savinjskih Alp (Kočna, Grintovec, Skuta). Edini nižji prehod z Jezerskega je ustvarila reka Kokra skozi najdaljšo slovensko vas enakega imena v Ljubljansko kotlino.

Prvi prebivalci so se tod naselili že pred več kot tisoč leti. Dno kotlinice je bilo takrat prekrito z ledeniškim jezerom, ki pa je po hudem potresu v 15. stoletju pričelo počasi izginjati. V spomin nanj so po drugi svetovni vojni na Jezerskem z zaježitvijo potoka Jezernica naredili manjše Planšarsko jezero. Do nedavnega (do skalnega podora) se je Jezersko ponašalo tudi z najvišjim slovenskim slapom Čedca.

O prisotnosti jezera pričuje tudi ime kraja, ki se je najprej imenovalo Pr' jezer kasneje pa preimenovalo v Jezersko. Prebivalstvo se je začelo povečevati, ko je jezero začelo izginjati in ko so sem pričeli prihajati ljudje, ki so bežali pred smrtonosno kugo, ki je razsajala po Koroškem in Kranjskem. Ljudje so se ukvarjali s kmetijstvom, gozdarstvom in kasneje s fužinarstvom. Kot zelo cenjen les je slovel jezerski macesen.

V času Avstro-Ogrske je Jezersko upravno spadalo pod deželo Koroško, zato se imajo prebivalci še danes za Korošce in ne za Gorenjce ali Kranjce. Pred približno sto leti se je začel razvijati tudi turizem. Na Spodnjih Ravneh pod Grintovcem je češka podružnica slovenskega planinskega društva postavila planinsko kočo Češka koča, ki jo še danes lahko občudujemo in koristimo v

prvotni obliki. Zaradi blagodejnega podnebja je na Jezerskem delovala bolnišnica za zdravljenje očesnih bolezni.

Po slovenski osamosvojitvi ter ustanovitvi svoje občine se Jezersko po zastanku razvoja predvsem v turizmu spet hitreje razvija, odseljevanje prebivalstva pa se zmanjšuje. Danes v občini Jezersko na 69 kvadratnih kilometrih živi 630 prebivalcev, kar občino po številu in gostoti prebivalcev v Sloveniji uvršča med najmanjše in najredkeje poseljene občine.

Občina Jezersko je kot prva v Sloveniji sprejeta v mednarodni projekt Gorniške vasi v Alpah in ima zato prestižen naziv gorniška vas.

Gorska občina Jezersko, ki leži ob meji z Avstrijo, ne slovi samo po naravnih lepotah (gore, jezero, planine, gozdovi...), temveč tudi po vabljivih turističnih točkah, najstarejši etnografski prireditvi v Sloveniji (Ovčarski bal) in še marsičem. Ne smemo pa mimo jezersko-solčavske ovce, avtohtone slovenske pasme, ki izvira od tod in jo lahko občudujete na jezerskih pašnikih ter na grbu Občine Jezersko (Občina Jezersko, b. d.).

Grb občine Jezersko

Grb občine Jezersko je upodobljen na ščitu, ki je obrobljen z dvojno dvodebelinsko linijo.

Zgornji del grba je modre barve in predstavlja nebo. Pod nebom je narisan obris gore v beli barvi, v sredini je zelen krog, v katerem je bela ovčja glava jezersko-solčavske pasme gledano s strani in pogledom v desno, spodnji del pa predstavlja modro jezero, ki ga ponazarja bela valovnica. Na sredini sta, poleg kroga, na desni in levi strani, dva zelena hriba, ki predstavljata dolino in gozdove, beli del med njima pa predstavlja jezerski slap. Vsi elementi v grbu so obrobljeni s črnimi linijami (Občina Jezersko, b.d.).



Slika 2: Grb Občine Jezersko.

POMEN BARV

- **modra:** predvsem modrost, globina, preudarnost in znanje
- **zelena:** čistost
- **bela:** neodvisnost, prihodnost, svežina, prostor

SIMBOLI

- **ovca**
značilna žival za območje občine je ovca jezersko-solčavske pasme
- **gore**
stilizirana silhueta jezerskih gora s Kočno in Grintavcem, gledano z Jezerskega
- **jezero**
sam nastanek in ime kraja je vezano na nekdanje ledeniško jezero, na kar nas danes spominja umetno Planšarsko jezero
- **hribi – doline – gozdovi**
zaprta jezerska dolina, obdana na vse strani s hribi in dolinami ter obsežnimi gozdovi
- **slap**
slap Čedca je najvišji slap v Republiki Sloveniji (to je veljalo pred podorom).

Od ideje do izdelka, od izdelka do ...

Ob načrtovanju izdelkov, s katerimi bi se učenci Podružnične šole Jezersko predstavili na stojnici Ovčarskega bala, se mi je porodila ideja, da bi izdelali medenjake v obliki grba Občine Jezersko. Ideja je kmalu zaživela. K sodelovanju sem povabila učiteljice, starše, učence in druge strokovnjake. Eden od staršev je izdelal načrt za 3D tiskanje modelov za piškote. Družinsko podjetje iz okolice je natiskalo modele. Le-te smo preizkušali še na testu, da smo prišli do željenih velikosti, debeline in oblike. Potrebni so bili le še ustrezen recept za medenjake in navdušeni mladi peki naše šole (učenci 3., 4. in 5. razreda) ter pomoč kuharice.

Delo z učenci

Izdelave medenjakov smo se lotili pri interesni dejavnosti (gospodinjski krožek). Že pri pouku smo pri urah spoznavanja okolja in družbi obravnavali grb Občine Jezersko (preučili njegove dele, pomen, ga naslikali ...) ter odkrivali naravno in kulturno dediščino domačega kraja. Nato smo načrtovali izdelavo naših medenjakov. Pogovorili smo se o postopkih dela, uporabljenih sestavinah, vplivu na zdravje... Kmalu smo se lotili izvedbe. Najprej smo zamesili testo, ki vsebuje le moko, med in sodo bikarbono. Testo so učenci razvaljali, izrezali z obodi v obliki ščita, to razporedili po pekaču ter na koncu odtisnili pečat grba. Peko smo večkrat ponovili z učenci od 3. do 5. razreda, saj smo dobili naročilo za večjo količino izdelkov. Iz pečice je omamno zadišalo. Veliki piškoti, medenjaki v obliki jezerskega grba, so nas prevzeli z izgledom in okusom. Izdelke smo še lično opremili s škatlico iz valovite lepenke ter dodali svitek z zgodbo o jezersko-solčavski ovci, ki jo je napisal TIC Jezersko. Na zadnjo stran embalaže smo pritrtili kartonček s sliko in opisom jezerskega grba ter dodali sestavine piškota in rok uporabe.



Slika 3: Medeni jezerski grb v škatlici.

Namen izdelave

Pri načrtovanju, ustvarjanju, okušanju in posredovanju lastnih izdelkov so učenci uresničevali naslednje učne cilje:

- učenci poznajo, razumejo, usvojijo, uporabijo in ovrednotijo pomen pravilne, varne in varovalne prehrane ter vpliv prehranskih navad in razvad na zdravje,
- se navajajo na zdravo in kulturno prehranjevanje in pravilno ter gospodarno uporabo živil (Učni načrt za gospodinjstvo, 2011),
- spoznavajo slovensko kulturno dediščino in razvijajo zavest o narodni identiteti ter državni pripadnosti,
- raziskujejo preteklost z uporabo različnih virov in dejavnosti,
- razvijajo pozitiven odnos do naravne in kulturne dediščine (Učni načrt za družbo, 2011),
- poznajo pomen dediščine,
- znajo slediti načrtu ali shemi delovnega postopka pri izdelavi tehničnega predmeta (Učni načrt za spoznavanje okolja, 2011).

Medene jezerske grbe smo ponudili na Ovčarskem balu, ki se odvija vsako leto drugo nedeljo v avgustu, na šolski tržnici in TIC-u na Jezerskem. Večjo količino izdelkov pa je prevzela Občina Jezersko za poslovna darila ob novem letu in Gostišče pri Planšarskem jezeru. Vsa pridobljena sredstva so bila namenjena šolskemu skladu naše podružnične šole. Naše grbe smo podarili tudi vsem učencem in učiteljem pobratene osnovne šole v Zgoniku nad Trstom. Ideja je v tem času že zrasla in upamo, da bodo iz peči kmalu pokukali tudi slovenski grbi, ki jih bomo lahko ponudili širšemu krogu.

S skupnimi močmi nam je uspelo uresničiti idejo.



Slika 4: Zadnja stran embalaže medenega jezerskega grba.

Pravljica o jezersko-solčavski ovčki

Predstavljamo še zgodbo o jezersko-solčavski ovci, ki smo jo v obliki svitka priložili medenjaku v škatlico.

V pravljici deželi, med visokimi gorami na Jezerskem, se je pasla čreda ovac. V tej čredi je bila ena ovčka še posebej radovedna in samosvoja. Ta se je nekega dne odločila, da se bo odpravila raziskat okolico. Zapustila je svojo čredo. Hodila in hodila je vse višje in višje. Strma skalna pot jo je pripeljala do pašnikov z najboljšo travo. Ko je prehodila že kar naporno pot, ki jo je vodila čez dve sedli, je prispela v solčavsko dolino. V prelepi dolini, podobni kot je jezerska, je srečala trop ovnov. V enega se je prav posebej zagledala. Imel je črni lisi pod očmi, podobno, kot bi nosil očala. Najraje se je pasla prav z njim. Nekega dne pa je ovčka pričela pogrešati svoje prijateljice ovčke z Jezerskega. Svojega prijatelja ovna je prepričala, da se skupaj odpravita na Jezersko, kjer je ona doma. Med popotovanjem domov ju je na sedlu ujela huda zima. Prilagodila sta se razmeram in si okoli sebe napravila bogat volnen plašč. Zaradi bogate in zelo tople volne sta zimo uspešno preživela v gorah. Ko je mrz popustil in sneg skopnel, sta se končno prebila do Jezerskega. Tu sta si ob pogledu na te prečudovite gore ustvarila družino. Tudi njune ovčke, ki so se jima skotile, so bile dobro prilagojene na gorske razmere, po očetu pa so podedovale črne lise okoli oči. Ker je bila ta družina ovac drugačna od drugih, so si ovčke te družine pred skoraj 200 leti prislužile nagrado na razstavi v Parizu (Turistično informacijski center Jezersko, b.d.).



Slika 5: Naša stojnica na Ovčarskem balu.

Sklep

Med številnimi stojnicami se je na avgustovski prireditvi Ovčarski bal, ko s planin priženejo ovce in uprizorijo njihovo striženje, predstavila tudi stojnica z izdelki jezerskih učencev. Učenci so v sodelovanju s starši in učiteljicami ponudili ovčke iz preje in medene jezerske grbe. Obiskovalci so z nakupom izdelka prispevali za Šolski sklad naše podružnične šole. Z izkupičkom je šola poravnala avtobusni prevoz učencev na dan dejavnosti v drugem kraju in kupila didaktične igre ter pripomočke.

Učenci so se z veseljem preizkusili v vlogi branjevca/ branjeve in navdušili mnoge tuje in domače goste s svojo izvirno, lično in okusno ponudbo.



Viri in literatura

Občina Jezersko (b.d.). Grb in zastava. Pridobljeno s <https://www.jezersko.si/>.

Osnovna šola Matije valjavca Preddvor (b.d.). Letni delovni načrt šole (2019-20). Pridobljeno s <https://www.os-preddvor.si/krovni-dokumenti/>.

Perko, D., Orožen Adamič, M. (1998). Slovenija pokrajine in ljudje. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Turistično informacijski center Jezersko (b.d.). Pridobljeno s <https://www.jezersko.info/>.

Učni načrt (2011). Program osnovna šola. Družba. Predmetna komisija M. Budnar idr. [Elektronski vir]. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS z šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_druzba_OS.pdf.

Učni načrt (2011). Program osnovna šola. Gospodinjstvo. Predmetna komisija I. Simčič idr. [Elektronski vir]. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS z šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_gospodinjstvo.pdf.

Učni načrt (2011). Program osnovna šola. Spoznavanje okolja. Predmetna komisija M. Kolar idr. [Elektronski vir]. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS z šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf.

Wikipedija, prosta enciklopedija (b.d.). Občina Jezersko. Pridobljeno s https://sl.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Dina_Jezersko.

IZ ZALOŽBE ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO



V priročniku opisani **UČNI SKLOPI** z **NAČELI**, **STRATEGIJAMI** in **ORODJI** vam bodo v pomoč, da bi formativno spremljanje lahko zaživel v razredu.

V ospredje je postavljen učenec in njegova vloga pri oblikovanju lastne učne poti.

150 strani, A4 format

11,90€

IZRAŽANJE
INDIVIDUALNOSTI
AKTIVNA SODELOVANJE
VLOGA
UČENCA
ODPRTO
RAZVIJANJE
USTVARJALNOSTI
UVELJAVLJANJE
ZMOŽNOSTI
INTERESOV
INTERES
UČENCA
RAZVOJ
OPTIMALEN
INTERES